

Giscard eta ezkerre: katua xaguekin

Otsailaren* 27an, denen harriduraz, Marseillan presentatzen da Giscard, Frantziako lehendakaria. Inmigranteak bisitatzea joan da. Kasualitatez bezala, Marseillako alkatea Gaston Defferre jauna da, alderdi sozialistako buruzagietarik bat. Bistakoa denez, hau jakinaren gainean zegoen. Jantziak urratzen dituzte, okasio horretan, komunistek. Hauen eritziz, alderdi sozialistaren erreformista tentazioen frogak* bat besterik ez zen hau, berauek aspalditik salatzen zutena.

Handik egun gutitara, martxoaren 5ean, Giscardek baletza eman dio, Fiszbini Pariseko diputatu komunistak otsailaren 17an eginekako eskabideari. Baietz, joateko lehendakaria ikustera, baina ez Fiszbini taldea bakarrik, baizik eta alderdi komunistako zuzendaritza osoa, Marchais buru delarik. Fiszbinek ez zuen holakorik espero. Ordurako, bi egun lehentxeago, Marchais jaunak aldarrikatu* zuen ez zela bera Eliseora joango. Martxoaren 6an gauza bera berresan du, Fiszbini jokabidea deskalifikaturik. Hori ikustean, Gaston Defferre eta François Mitterrand jaunek esan dutena da, beraiek ez dutela sekula Eliseora joaterik eskatu, eta inbitatuak ez izateko biderik egokiena ez eskatzea dela.

Dena den, bai bata* eta bai besteak arratoin tranpan bezala harrapatu ditu oraingoan Giscardek. Sozialistak, bigun bigun eta goxo goxo igurtziz, beren burua defendatu beharrean utzi ditu. Eta komunistak, espero ez zuten baietza emanez, barregarri utzi. Barregarri batipat* barneko dibisio moduko zeredozer agerterazi duelako.

Etendurarik AK-ren barnean? Harritzekoa litzateke. Komunistek zerbait defendatzen badute, barneko batasun hautsezin hori da. Baina, kasu honetan, agertu denak lehendik genekiena indartu besterik ez du egiten, gure ustetan. Denok dakigu, urriko XXI. Biltzarrean AK bidez aldatu dela. Eta gehien sofritu duena Marchais bera da, Giscardekin elkarrizketara joateko gertu* zegoela agorrilean* deklaratu zuen bera. Joeren arteko burruka latza izan zela ba dakigu, eta bidezkoa* da.

Hain zuzen, Biltzarre horretan gogortu da AK. Arestiko* ate eta bihotz irekiak orduantxe hetsi* ziren berriz. Bai hauteskunde* aurretik eta bai geroztik, jendea erakartzeko, ikaragarriko irekitasun kanpaina egin zuen alderdiak. Bereziki Parisen. Eta Pariseko diputatu komunistak dira, hain zuzen, Giscard ikustea eskatu dutenak. Lehengo bide zaharretik segituko ote dute hauek? (Joan Mari Torrealdy)

Intelektualak UNESCOren kontra

Nahiko harriturik gelditu naiz, UNESCOren kontrako zenbait intelektualen deia ikusi dudanean. Baina harrituago oraindik, kondizio eta politika guztietako intelektualek izenpetzen dutela ikustean.

Dei inportante bat da, intelektual horiek egiten dutena. Garrantzikoa, printzipio batzuren izenean eta printzipio batzuek salbatzeko egiten delako.

Dei inportante bat da. Garrantzikoa, sinatzen* dute-nengatik.

Zer da, bada, gertatu dena? Oso erraza. UNESCO delako antolamendu horrek Israel «ahantzi» egin duela. Ez du haintzat hartzen, ez bailitzen.* Hori hola deino,* izenpetzen dutenek ez dute UNESCOrekin gehiago kolaboratuko, eta gainerakoek ere berdintsu egin dezaten dei egiten dute.

Dei honek, uste dudanez, ez du arabiar eta juduen arteko burruka honetan eskuhartzen, ez eta derrigorrez* Israelen alde ateratzen. Bi gauza dira, nik uste, azpimarkatu nahi direnak: bata, jokabide hori indartsuaren aurrean makurtzea besterik ez dela, logika horrekin noraino joan gaitzkeen jakin gabe; eta bestea, ez dela hori UNESCOren eginkizuna, baizik eta hezkuntza,* zientzia eta kultura hedatzea.*

Dei hau jadanik* bi mila pertsonak izenpetu dute. Horien arteko intelektual zenbaiten zerrenda dut esku artean. Arestian aipatu bezala, gehien harritu nauena, politikazko etorki* eta joera desberdinetakoak elkarrekin topatzea izan da. Kondizio eta joera guztietakoak, bai, eskuin eta ezker intelektualak, komunistak, maoistak, juduak, artistak, kazetariak, Nobel saridunak, legegizonak, erlijio pertsonaiak..., denetarik. Hala nola, zuk eta nik ezagutzen ditugun batzuek bakarrik aipatzearen, Raymond Aron, Robert Aron, Louis Le-Prince-Ringuet, François Perroux, Jean-Louis Barrault, Guy Béart, Simone de Beauvoir, Georges Brassens, Maurice Clavel, Pierre Daix, Jean-Paul Sartre, Jean-Jacques Servan-Schreiber, Simon Signoret, Jacques Attali, Bruno Bettelheim, Michel Crozier, Léo Hamon, Annie Kriegel..., eta abar luze bat.

UNESCO bere oinharrizko printzipioen kontra doalako eta UNESCO hori unibertsalizatu egin behar delako bildu dira izen hau denok. Helburu berarekin, eta jarraipen gisa,* «Comité pour l'Universalité de l'UNESCO» izendatu da, zuzendaritzan gizon ospetsu batzuk parte hartzen dutelarik. (Joanes Lekerika)

Zinema, zentsura eta dirua

Frantziako Gobernuak filmeetan kontrol politikorik ez du aurrerantzean edukiko. Filmeak libre izango dira alde horretatik. Erabat* libre ez, hala ere. «Oinharrizko eskubide eta giza duintasunaren* kontrakoak bakarrik izango dira galeraziak»: hola definitzen du Gobernuak bere jokabidea.

Nazismoa eta honen politikabidea defendatzen duen filme bat, zer da: politika ala oinharrizko eskubideen kontrako? Galde soil bat da. Baina honekin adierazi nahi duguna, zera da, halegia,* definizio hori zabalegia dela, zaku handi bat dela, eta, hor, gobernariak nahi duten guztia sar litekeela. Erabat libre ezin.

Zinema pornografikoari, eman ohi zaion diru laguntza kendu egingo omen zaio. Erabaki hau ez da moralaren izenean hartzen, gainerako zinema laguntzeko baizik. Izan ere, filme pornografikoak egitea ez da garesti, eta ikusle asko dituzte. Gutxi kosta eta asko irabaz. Esaterako,* «Emmanuelle» famatua egitea 2.500.000 libera* bakarrik kostatu da. Eta beste filme batzuek, 500.000 libera bakarrik kostaturik, aste baten buruan eta apartamentu batetan egin daitezke. Ihaz Frantzian atera ziren 606 filmeetarik, 128 erotikoa izan dira, eta Pariseko 16 % izan dute ikusle.

Baina zinema pornografikoaren puntu hau ere ez doa trabarik gabe. Izan ere, nola bereiz, esaterako, erotismoa eta pornografia? Esana denez, «Contes immoraux» eta «Le dernier tango à Paris» ezagunak ez dira pornografiaren artean sartzen. Gobernuko Kultur Ministruak adierazi duenez, pornografia merkea da gaitzesten* dena, hots,* «artearen eta teknikaren aldetik eskasa» dena. Subjektibismo hutsean erortzen gara atzera.* Eta, gainera, bereizketa hau kultur mailaren arabera* da, hau da, klasista. (Joanes Lekerika)